

Didaktika ATV

Žák s SVP v TV

Proč jsou žáci uvolňováni z tělesné výchovy?

- Nízká vnitřní motivace k pohybové aktivitě na straně žáka
- Ochranitelský přístup rodičů
- Obava učitele (hlavně u těžšího postižení) z možného poškození zdraví žáka nebo s ohledem na vlastní kompetence – organizačně, obava z ochuzení ostatních žáků
- Bariérový vstup na sportoviště
- Snaha snížit administrativní a organizační zátěž pro školul a učitele

- Pokud se žáci neseťkají s pestrou nabídkou pohybových aktivit a nebudou mít sociální kontakt, možnost sdílet emoce a rozvíjet své motorické kompetence ve školní tělesné výchově, mají v pozdějším věku velmi snížené možnosti přístupu k pohybovým aktivitám, a tím i k podpoře vlastního zdraví a zvyšování kvality života
- Srovnej s právní úpravou ve vyhlášce 391/2013 (str. 23)

FORMY ATV

- **Inkluzivní (ITV)** – společné vzdělávání všech žáků, včetně žáků se SVP
- **TV na vybraných školách** – TV ve třídách a školách pro žáky s SVP, kdy celý vzdělávací obsah je uzpůsoben potřebám a limitům určité skupiny žáků (např. se zrakovým či sluchovým postižením)
- **Zdravotní TV (ZTV)** – specifická forma TV zaměřená na podporu zdraví v kontextu biologickém, psychologickém i sociálním, lze využít jako předmět speciálně pedagogické podpory či volitelný předmět, popř. zájmový kroužek
- **Rehabilitační TV (RTV)** – realizovaná ve speciálním školství
- **Léčebná TV (LTV)** – realizovaná fyzioterapeutem/ergoterapeutem ve zdravotnictví na základě preskripce lékařem

Cíl ATV

- Umožnit každému žákovi přístup k tělesné výchově tak, aby mohly být naplněny jeho vzdělávací potřeby
- **Aktivní přístup:**
- Škola (ředitel, školní psycholog, třídní učitel, učitel Tv, asistent pedagoga)
- Rodina
- Poradenské zařízení (PPP, SPC, SVP, Centrum APA)
- Lékař (pediatr, tělovýchovný lékař, odborný lékař dle postižení)

Role AP v TV

- Bezpečnost, pomoc s pomůckami, nastavení správné polohy, pomoc s porozuměním, může i provádět činnost se žákem
- Žák má být veden k nejvyšší míře samostatnosti
- **Extrémy:** nedostatečná pomoc X moc péče
- Pocit úspěchu – žák něco vybojoval, dokázal

Možnosti zapojení žáka při Inkluzivní TV a role AP

Tab. 3: Možnosti zapojení žáka při inkluzivní TV a role asistenta pedagoga

	Příklad pohybových aktivit	Role asistenta pedagoga
Všichni stejně obvyklým způsobem	<ul style="list-style-type: none"> • pořadová cvičení • dechová cvičení • cvičení pro vyrovnání svalových dysbalancí 	pomoc s organizací, dopomoc žákovi se SVP (zaujetí polohy, pochopení cviku atd.)
Všichni stejně „jinak“	<ul style="list-style-type: none"> • aktivity v sedě • aktivity poslepu 	pomoc s organizací, pomoc s dodržováním (nových) pravidel, dopomoc žákovi se SVP např. při změně polohy
Žák se SVP modifikovaně	<ul style="list-style-type: none"> • jiný míč • nižší koš • kratší trať • větší branka • delší čas pro splnění úkolu 	pomoc s úpravou prostředí a přípravou pomůcek, dopomoc žákovi se SVP
Jiná role pro žáka se SVP	<ul style="list-style-type: none"> • individuální cvičení • role rozhodčího • role časomíry • vydávání fantů • vyhledávání pravidel na internetu 	asistence při individuálním cvičení, pomoc s komunikací žáka se SVP se zbytkem třídy

Co lze zlepšit

- Požadovat od registrujících lékařů podrobnější informace o zdravotních rizicích spojených se zapojením konkrétního žáka do školní Tv a nespokojovat se s pouhým vyjádřením zdravotní nezpůsobilosti či způsobilosti s nedostatečně definovanou podmínkou
- Vytvořit PLPP či IVP a zapojit externí subjekty (Centrum APA)
- Realizovat plány, včetně vstupních a výstupních diagnostik
- **Inspirace:**
- www.apa.upol.cz, www.pohybproinkluzi.ftvs.cuni.cz

DESATERO PRO PRACOVNÍKY V APA

- F Flexibility
- A Accept differentness as normality
- C Cooperation
- I Impossible?
- L Locomotion
- I Identifying the qualities
- T Taking money or not?
- A Adaptability
- T Total safety (safety first)
- E Education

➤ KONTRAINDIKACE – str. 53 DOPLŇ!!!!

- Vадné držení těla
- Hypermobilita
- Diabetes melitus
- Obezita
- Bronchiální astma
- Srdeční vady
- Poruchy zraku
- Poruchy sluchu
- DMO
- Epilepsie
- Progresivní neurologická onemocnění (myopatie, spinální sv. atrofie apod.)
- Míšní léze

Amputace, dysmelie a jiné vrozené vady končetin – DESATERO PRO VÝUKU TV

- Maximální možné začlenění
- Komunikovat o předchozích zkušenostech a možnostech s rodiči, zhodnotit poh.schopnosti a dovednosti žáka
- Dbát na rozcvičení a kompenzaci. Prevence asymetrie a zkrácení v oblasti pahýlu, podpora sv. rovnováhy
- Soukromí při převlékání
- Pracovat na motivaci (Petráček, Vujjic)
- Bezpečné prostředí – vyzkoušet, poskytnout čas, podporu,
- **Respektovat zdravotní specifika** – extrémní teploty, únava, fantomové bolesti
- Spolupráce s protetikem, porozumění kompenzační pomůcce, kontrola pomůcky
- Motivovat do volnočasových i soutěživých aktivit

ADHD – DESATERO PRO VÝUKU TV

- Speciálně pedagogická diagnostika – určení PO
- Využít PO ku prospěchu žáka i třídního kolektivu
- Spolupráce mezi rodinou a školou. Komunikace pozitivní, racionální a empatická
- Vzdělávat se v problematice ADHD, laskavost, tvořivost, optimismus, flexibilita, klid a trpělivost
- JASNÁ PRAVIDLA, PŘEHLEDNÉ A STRUKTUROVANÉ PROSTŘEDÍ I ČAS VÝUKY
- Vyhýbat se negativním hodnocením, neporovnávat výkon s těmi šikovnějšími
- Hledat potenciál dítěte
- Tv je ideální pro komplexní rozvoj (oblast senzomotorická, emoční, kognitivní). Cíle stanovit postupně a vnímat obtíže, kterým žák čelí
- Pracovat po krátkých usecích.

Astma - DESATERO PRO VÝUKU TV

- Eliminovat faktory, které spouštějí astmatický záchvat (co nejméně prašné prostředí)
- Před hodinou Tv zkontrolovat aplikaci léků
- Před cvičením uvolnit nosní dutiny, dýchat nosem
- Nezapomenout na úvodní rozcvičení a závěrečné zklidnění
- Nastavit tělesné zatížení tak aby nedošlo k pozátěžovému bronchospasmu.
- Umožnit přestávky pro odpočinek, dodržovat pitný režim
- Cvičení na SDT
- V případě astmatického záchvatu najít úlevovou polohu a poskytnout první pomoc
- Nemotivovat žáka k překonání dechových obtíží
- Komunikovat s žákem a jeho rodiči. Sledovat a vyzorovat při jakých aktivitách je nejvyšší riziko záchvatu, sdílet s ostatními učiteli

Cystická fibróza - DESATERO PRO VÝUKU TV

- Lze začlenit, ale zohledňujeme specifika
- Intelekt není onemocněním ovlivněn
- Počítat s léčebným režimem – časté hospitalizace, méně volného času
- Kašel je součástí hygieny dýchacích cest a není nakažlivý
- Děti užívají léky a potřebují více času na příjem potravy
- Potíže s trávením a potřeba chodit častěji na toaletu
- Pohybové aktivity jsou žádoucí, ale je třeba přizpůsobit se aktuálnímu zdravotnímu stavu
- Každodenní dechová cvičení mohou provádět i ostatní žáci
- Vstřícný přístup, ale ne lítost
- Důležitá je komunikace a sdílení informací s rodiči

Diabetes melitus 1.typu

- Komunikovat se žákem u rodinou. Mít informace o zdravotním stavu žáka i o jeho schopnosti aplikovat a podávat inzulín. Podat informaci kdy se bude věnovat PA
- Zajímat se o hladina glykémie před PA (bezpečný rozsah před zátěží je 5-14 mmol/l)
- Znat příznaky hypoglykémie a hyperglykémie
- Mít v místě konání PA rychle vstřebatelný zdroj glukózy a telefon
- Neváhat s volání RZS
- Cvičit nejlépe hodinu po hlavním jídle
- Dát žáku prostor pro monitoring a aplikaci inzulínu
- Podporovat diabetika k pravidelné PA a zodpovědnosti k životosprávě

Downův syndrom

- Individuální přístup, cvičit pod dohledem
- Názorně vysvětlovat a ukazovat, výhodou je strukturovaný program
- Od jednoduchého ke složitějšímu, základní pohybové a sociální návyky
- Motivace – hudba, taneční prvky
- Nepřetěžovat - srdeční vady, ne maximální zátěž a náhlé změny intenzity cvičení
- Stabilizace kloubů, mírný silový trénink ve fyziologickém rozsahu – zvýšená kloubní pohyblivost
- Atlantoaxiální instabilita, epilepsi, poruchy zraku, sluchu - doporučení

▶ Epilepsie

- Nosit informační lístek pro své okolí
- Komunikovat s rodiči a mít přehled o výskytu záchvatu
- Respektovat únavu žáka
- Spánkový režim
- Eliminovat faktory způsobující záchvat
- Nepanikařit

Možková obrna

- Informace o zdravotním stavu
- Vlastní diagnostika
- Bezbariérovost, proaktivita ve vyhledávání zdrojů
- Dbát na rozcvičení, protahovat, zvyšovat rozsah pohybu v kloubech, koordinace, síla
- Zvolit správnou komunikaci
- Spasticita – odpočinek
- Pomůcky, správné sezení na vozíku, eliminovat jednostrannou zátěž

Onkologická onemocnění

- **Během léčby a těsně po ní** – souhlas lékaře, krátká doba a nízká intenzita, hygiena, žilní katetr, respektovat únavu, pozor na kontaktní sporty a slunce
- **V dlouhodobé remisi** – postupná zátěž, konzultace s lékařem, respekt k rozhodnutí dítěte, nezlehčovat únavu, změny konzultovat s rodiči

Poranění míchy

- Znalost zdravotních aspektů
- Aktivní zapojení
- IVP je vhodný
- Dekubity
- Autonomní dysreflexie

Porucha autistického spektra

- Velmi individuální –typ PAS, intelektová deficit, stupeň postižení
- Časté promítnutí do pohybové oblasti – str.145
- Důležitá diagnostika
- Náročné chování
- Vizualizace
- Strukturování prostoru
- Komunikace s rodinou

Sluchové postižení

- Předcházení vzniku komunikačních bariér
- Seznámit se s kompenzační pomůckou, dodržovat komunikační zásady
- Pracovat s kolektivem, peer tutoring, FM systém

▸ Zrakové postižení

- Zjistit kontraindikace
- Bezpečnost
- Komunikace

▶ Další

- Poruchy příjmu potravy -